

“Dairemiz, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 6545 sayılı Kanun'la değişik 45. maddesinin 6. fıkrasının "Bölge idare mahkemelerinin 46. maddeye göre temyize açık olmayan kararları kesindir." şeklindeki 1. cümlesinin "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir." hükmünü havi olan "Hak arama hürriyeti" kenar başlıklı Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasına aykırı olduğu gerekçesiyle iptal edilmesi gerektiği kanaatindedir.

Ancak, aşağıda açıklanacağı üzere, Dairemizdeki kanaat, bu cümlelerin her halde Anayasa'ya aykırı olduğu yönünde değildir. Dairemizin kanaati, bu cümlelerin istinaf başvurusunun kısmen veya tümünden kabul edilip, istinaf konusu ilk derece mahkemesi kararlarının kısmen veya tümünden kaldırılıp davanın kısmen veya tümünden ilk derece mahkemesinin istinaf edilen kararındaki sonuçtan başka bir sonuçla karara bağlanması halinde bu cümlelerin Anayasa'ya aykırılık oluşturacağı yönündedir.

Şöyle ki:

2577 sayılı Kanun'un halen yürürlükte olan haline göre, ilk derece idari yargı mahkemelerince verilen kararlardan kesin olmayanların kanun yolu incelemeleri kural olarak önce bölge idare mahkemelerince istinaf incelemesi yapılmak suretiyle olmaktadır. Yani, kural olarak, kesin olmayan her ilk derece yargı mercii kararı bölge idare mahkemelerinin istinaf incelemesinden geçmektedir.

2577 sayılı Kanun'un 46. maddesinde sayma yoluyla belirtilen davalarda bölge idare mahkemelerince verilen kararlar hakkında ise Danıştay'a temyiz yoluna başvuru imkanı bulunmakta olup, o davalarda Danıştay'a temyiz başvurusunda bulunulması halinde, Danıştay'ın bölge idare mahkemesi kararlarını onaması durumunda yargılama nihayete ermekte; Danıştay'ın bölge idare mahkemesi kararlarını bozması durumunda ise yargılama nihayete ermemekte, dosya ilgili bölge idare mahkemesine dönmekte, bölge idare mahkemesinin ısrar etme veya bozmaya uyma yetkisi bulunmakta, ısrar halinde davanın Danıştay'ın ilgili Daireler Kuruluna intikali mümkün olabilmektedir.

Ancak 2577 sayılı Kanunun 46. maddesinin düzenlediği temyiz usulü istisnai olup, yukarıda da belirtildiği üzere 2577 sayılı Kanunun mevcut halinin genel kuralı bölge idare mahkemelerince yapılan istinaf incelemelerinin nihai kanun yolu olmasıdır.

Fakat, 2577 sayılı Kanun'un 46. maddesinde sayma yoluyla belirtilen davalar haricindeki davalarda bölge idare mahkemelerince verilen istinaf kararları yargılamayı nihayete erdiren kesin kararlar olmaktadır. Bu, gerek ilk derece mahkemeleri kararlarının uygun bulunması yönündeki istinaf başvurusunun reddine dair kararlarda, gerekse ilk derece mahkemeleri kararlarının kısmen veya tümünden uygun bulunmaması ve istinaf başvurularının kısmen veya tümünden kabul edilip ilk derece mahkemeleri kararlarının kısmen veya tümünden kaldırılıp davanın kısmen veya tümünden ilk derece mahkemesinin istinaf edilen kararındaki sonuçtan başka bir sonuçla karara bağlayan istinaf kararlarında da böyle olmakta; yani, bölge idare mahkemelerinin bu davalarda verdikleri her türlü karar kesin olmaktadır.

Fakat, 2577 sayılı Kanun'un 46. maddesinde sayılan davalardan olan davalarda bölge idare mahkemelerinin istinaf başvuruları hakkında verdikleri kararlara karşı yapılan temyiz başvuruları üzerine Danıştay tarafından verilen ve bölge idare mahkemesi kararlarını uygun

bulmayan bozma kararları kesin olmadığı, bölge idare mahkemelerinin Danıştay'ın bozma kararlarını dikkate alarak yeniden muhakeme yapması gerektiği halde, 2577 sayılı Kanun'un 46. maddesinde sayılan davalardan olmayan davalarda ilk derece idari yargı mahkemeleri kararlarına karşı yapılan istinaf başvuruları hakkında bölge idare mahkemelerince verilen kararlar kesin olmakta ve bu kararlar yargılamayı nihayete erdirmektedir.

Yargılamayı nihayete erdiren bu bölge idare mahkemesi kararlarından ilk derece mahkemesi kararlarının sonuçlarını kısmen veya tümünden değiştiren kararlar ise, değiştirdiği sonuç yönünden ilk defa verilen kararlar olmaktadır. Ancak buna rağmen kesin, nihai kararlar olmaktadır.

Bu itibarla, 2577 sayılı Kanunun 46. maddesinde temyize tabi olduğu düzenlenmeyen davalardan olan işbu davada istinaf başvurusu hakkında ilk defa verilebilecek olan ve davayı kısmen ya da tümünden ilk derece mahkemesinin istinaf konusu kararının aksine davacının aleyhine sonuçlandırabilme sonucunu doğuran, dolayısıyla da davacının davasının aslında kısmen veya tümünden aleyhine sonuçlanmaması gerektiği yönünde kanun yolu başvurusu yapma imkanını ortadan kaldıran, dolayısıyla da Anayasamızın yukarıda aktarılan hükmüne uygun olmadığı sonucuna ulaşılan 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 6545 sayılı Kanun'la değişik 45. maddesinin 6. fıkrasının "Bölge idare mahkemelerinin 46. maddeye göre temyize açık olmayan kararları kesindir." şeklindeki 1. cümlesinin "istinaf başvurusunun kısmen veya tümünden kabulü hali" yönünden iptal edilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Nitekim, Anayasa Mahkemesi'nin 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun benzer bir kuralını iptal eden 27.12.2018 tarihli E:2018/71, K:2018/118 sayılı kararı da işbu ara kararda ulaşılan sonucu desteklemektedir.

Burada belirtilmelidir ki, 2577 sayılı Kanun'un 46. maddesinin 1. fıkrasına 7524 sayılı Kanun'la eklenen (c) bendinde "Konusu iki yüz yetmiş bin Türk lirasını aşır dokuz yüz yirmi bin Türk lirasını aşmayan; vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemler hakkında açılan ve istinaf kanun yolu incelemesinde kaldırma kararı üzerine yeniden karar verilen davalar." temyize tabi davalar arasında sayılmış ise de, 2577 sayılı Kanun'un 45. maddesinin 1. fıkrasının 7524 sayılı Kanun'la değişik "Ancak, konusu otuz bir bin Türk lirasını geçmeyen; vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemlere karşı açılan iptal davaları hakkında idare ve vergi mahkemelerince verilen kararlar kesin olup, bunlara karşı istinaf yoluna başvurulamaz." şeklindeki 2. cümlesiyle birlikte ele alındığında, 2577 sayılı Kanun'un 46. maddesinin 1. fıkrasına 7524 sayılı Kanun'la eklenen (c) bendinde iptal davalarının kastedilmediği, dolayısıyla da işbu davanın anılan (c) bendi kapsamında kalmadığı ve dolayısıyla da anılan (c) bendinin işbu başvuruya engel bir halinin bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

5- KARAR

Açıklanan nedenlerle, Anayasa'nın 36. maddesine aykırı olması sebebiyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 6545 sayılı Kanun'la değişik 45. maddesinin 6. fıkrasının "Bölge idare mahkemelerinin 46. maddeye göre temyize açık olmayan kararları kesindir." şeklindeki 1. cümlesinin "istinaf başvurusunun kısmen veya tümünden kabulü hali" yönünden iptali istemiyle Anayasa'nın 152. maddesi uyarınca Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına; dava dosyasının ve dosyada bulunan tüm belgelerin onaylı suretlerinin işbu karar aslı ile birlikte Anayasa Mahkemesi'ne gönderilmesine; işbu karar aslı ile dosya suretinin Anayasa Mahkemesince esasa alındığı tarihten itibaren beş ay beklenilmesine, beş ay içinde netice

Esas Sayısı : 2024/189

Karar Sayısı : 2025/83

gelmezse mevcut mevzuata göre dosyanın karara bağlanmasına; işbu kararın onaylı birer örneğinin bilgi amacıyla taraflara da tebliğine, 15.10.2024 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.”